

Porušení zásad bezprostřednosti a ústnosti v soudním řízení

Pokud odvolací soud pouze na základě důkazů provedených před soudem I. stupně tyto důkazy sám zcela odlišně hodnotí, vysloví pochybnosti o věrohodnosti výpovědí a dospěje tak k úplně jinému skutkovému zjištění, jde o porušení zásad bezprostřednosti a ústnosti v soudním řízení

Pokud odvolací soud pouze na základě důkazů provedených před soudem I. stupně tyto důkazy sám zcela odlišně hodnotí, vysloví pochybnosti o věrohodnosti výpovědí a dospěje tak k úplně jinému skutkovému zjištění, jde o porušení zásad bezprostřednosti a ústnosti v soudním řízení.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 25.7.2000, sp. zn.: 7 Tz 102/2000)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl ve věci stížnosti pro porušení zákona, podanou ministrem spravedlnosti v neprospěch obviněného proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě, pobočka v Olomouci, jako soudu odvolacího, ze dne 24. 1. 2000, sp. zn. 2 To 1291/99 tak, že pravomocným rozsudkem Krajského soudu v Ostravě, pobočka v Olomouci, ze dne 24. 1. 2000, sp. zn. 2 To 1291/99 a v řízení, jež mu předcházelo, byl porušen zákon v ustanoveních § 258 odst. 1 písm. d) tr. ř., § 259 odst. 3 tr. ř. a § 226 písm. a) tr. ř. ve prospěch obviněného A. D. Nejvyšší soud České republiky tento rozsudek zrušil, zrušil rovněž i všechna další rozhodnutí na zrušený rozsudek obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu a Krajskému soudu v Ostravě, pobočka v Olomouci, přikázal, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění:

Obviněný A. D. byl rozsudkem Okresního soudu v Šumperku ze dne 25. 11. 1999, sp. zn. 3 T 21/98, uznán vinným trestným činem porušování domovní svobody podle § 238 odst. 1, 2 tr. zák. a trestným činem týrání zvířat podle § 203 odst. 2 tr. zák. Trestných činů se měl dopustit tak, že dne 8. 6. 1997 kolem 19,00 hod. v P., okr. Š., pod vlivem požitého alkoholu a po předchozí rozepři s P. R., vykopl dveře do přístavku rodinného domu č. 219 v Příční ul. obývaném P. R., v místnosti úmyslně rozbíjel zařízení, věci z místnosti částečně vynesl na dvůr a zapálil je, dupáním usmrtil, na něj dorážejícího psa - trpasličího jezevčíka, který patřil P. R. a jmenovanému tak způsobil škodu ve výši nejméně 1 200,- Kč.

Za to mu byl uložen podle § 238 odst. 2 za použití § 35 odst. 1 tr. zák. úhrnný trest odnětí svobody v trvání 6 měsíců s podmíněným odkladem výkonu tohoto trestu na zkušební dobu v trvání dvou roků. Podle § 228 odst. 1 tr. ř. byla obviněnému uložena povinnost nahradit poškozenému škodu ve výši 1 200,- Kč a podle § 229 odst. 2 tr. ř. byl poškozený P. R. se zbytkem nároku na náhradu škody odkázán na řízení ve věcech občanskoprávních.

Uvedený rozsudek nenabyl právní moci, protože obviněný proti němu v zákonné lhůtě podal odvolání. Z podnětu tohoto odvolání Krajský soud v Ostravě, pobočka v Olomouci, věc projednal dne 24. 1. 2000 ve veřejném zasedání a rozsudkem sp. zn. 2 To 1291/99, podle § 258 odst. 1 písm. d) napadený rozsudek v celém rozsahu zrušil a za podmínek § 259 odst. 3 tr. ř. obviněného nově podle § 226 písm. a) tr. ř. zprostil obžaloby Okresního státního zastupitelství v Šumperku pro shora popsany skutek.

Proti tomuto rozsudku Krajského soudu v Ostravě, pobočka v Olomouci, podal ve lhůtě stanovené § 272 odst. 1 tr. ř. ministr spravedlnosti stížnost pro porušení zákona v neprospěch obviněného A. D. Uvádí v ní, že citovaným rozsudkem odvolacího soudu byl ve prospěch obviněného porušen zákon v ustanoveních § 258 odst. 1 písm. d), § 259 odst. 3 a § 226 písm. a) tr. ř. ve vztahu k ustanovením § 238 odst. 1, 2 tr. zák. a § 203 odst. 2 tr. zák. Porušení zákona spatřuje v následujících skutečnostech: v dané trestní věci nalézací soud dospěl k výroku o vině obviněného, přičemž rozvedl, které skutečnosti vzal za prokázané, o které důkazy opírá svá skutková zjištění a jakými úvahami se řídil při hodnocení důkazů. Nalézací soud postupoval důsledně podle § 2 odst. 6 tr. ř., tedy důkazy hodnotil podle svého vnitřního přesvědčení, založeného na pečlivém uvážení všech okolností případu jednotlivě i v jejich souhrnu a dospěl k logicky odůvodněnému skutkovému zjištění.

S tímto hodnocením důkazů se odvolací soud neztotožnil a v odůvodnění zprošťujícího rozsudku uvedl, že nalézací soud přecenil svědeckou výpověď poškozeného, která je jediným přímým důkazem. Konstatoval, že sice existuje určité podezření, že se jednání popsáno ve skutkové větě obžaloby mohl obviněný dopustit, takový závěr však nelze učinit jednoznačně. Tímto závěrem, podle stížnosti pro porušení zákona, odvolací soud nepřipustně zasáhl do zásady volného hodnocení důkazů soudem I. stupně. Jestliže odvolací soud nemůže nalézacímu soudu vytknout neúplnost provedeného dokazování a nemůže mu ani zcela konkrétně vytknout to, že hodnotil důkazy v rozporu s jejich obsahem, že z nich vyvodil skutkové závěry, které z nich logicky nevyplývají, že některé významné důkazy pominul a že rozpory, které vyvstaly mezi důkazy nepřeklenul hodnotícími úvahami, jež neodporují zásadám logického myšlení je nepřipustné, aby hodnocení důkazů soudem I. stupně nahrazoval svým vlastním hodnocením a aby skutkové závěry soudu I. stupně nahrazoval svými závěry pouze proto, že sám hodnotí důkazy jiným způsobem.

Dále stížnost pro porušení zákona zdůrazňuje, že pokud odvolací soud považuje rozsah dokazování za úplný, ale provedené důkazy sám hodnotí jinak než soud I. stupně, nemůže o zrušení rozsudku soudu I. stupně podle § 258 odst. 1 písm. d) tr. ř. rozhodnout novým rozsudkem bez toho, že nezbytné důkazy předtím zopakoval před odvolacím soudem. Musí však přitom brát zřetel na to, zda rozsah důkazů, které je třeba opakovat ve veřejném zasedání, nepřekračuje meze uvedené v ustanovení § 263 odst. 6 tr. ř.

Odvolací soud však ve veřejném zasedání dne 24. 1. 2000 žádné dokazování neprováděl. Pokud tedy za této situace napadený rozsudek zrušil a sám rozhodl zprošťujícím rozsudkem, překročil svá zákonná oprávnění. Další pochybení spatřuje stížnost pro porušení zákona v tom, že obviněný byl zproštěn podle § 226 písm. a) tr. ř., když sám odvolací soud v odůvodnění rozsudku konstatuje, že z protokolu o ohledání místa činu a z fotodokumentace je nepochybné, že se stal skutek. Pokud se tedy rozhodl pro vynesení zprošťujícího rozsudku, měl postupovat podle § 226 písm. c) tr. ř.

Ministr spravedlnosti proto navrhl, aby Nejvyšší soud podle § 268 odst. 2 tr. ř. vyslovil, že rozsudkem

Krajského soudu v Ostravě, pobočka v Olomouci, ze dne 24. 1. 2000, sp. zn. 2 To 1291/99, byl ve prospěch obviněného A. D. porušen zákon v ustanoveních § 258 odst. 1 písm. d), § 259 odst. 3, § 226 písm. a) tr. ř. ve vztahu k ustanovením § 238 odst. 1, 2 a § 203 odst. 2 tr. zák., aby podle § 269 odst. 2 tr. ř. citovaný rozsudek zrušil a dále postupoval podle § 270 odst. 1 tr. ř.

Nejvyšší soud na základě podané stížnosti pro porušení zákona přezkoumal podle § 267 odst. 1 tr. ř. správnost všech výroků napadeného rozsudku, jakož i řízení, které mu předcházelo a dospěl k závěru, že zákon porušen byl, a to v podstatě v těch směrech, které naznačuje stížnost pro porušení zákona.

Předně je třeba uvést, že nalézacím soudem byly provedeny všechny dostupné a nezbytné důkazy potřebné k rozhodnutí ve věci. Dokazování, které bylo doplňováno i na základě předchozích zrušujících rozhodnutí odvolacího soudu, bylo provedeno v souladu s trestním řádem a v řízení byla respektována práva obviněného na obhajobu. K obdobnému závěru koneckonců dospěl i odvolací soud, když v odůvodnění konstatuje, že ke dni vyhlášení napadeného rozsudku, bylo provedené dostatečně obsáhlé dokazování a na základě tohoto dokazování je pak možné přijmout objektivní výrok o vině či nevině obviněného. Podle názoru Nejvyššího soudu, nalézací soud rovněž všechny důkazy řádně hodnotil, postupujíc přitom podle svého vnitřního přesvědčení založeného na pečlivém uvážení všech okolností případu jednotlivě i v jejich souhrnu. Jeho závěry jsou logické a neodporují provedeným důkazům.

Z protokolu o veřejném zasedání ze dne 24. 1. 2000 jednoznačně plyne, že v odvolacím řízení nebyly provedeny žádné nové důkazy a žádný z důkazů, který byl proveden již soudem I. stupně, nebyl opakován. Přitom podle § 259 odst. 3 tr. ř. může odvolací soud rozhodnout sám rozsudkem ve věci, je-li možné nové rozhodnutí učinit na podkladě skutkového stavu, který byl v napadeném rozsudku správně zjištěn a popřípadě důkazy provedenými před odvolacím soudem doplněn. Tímto ustanovením se však odvolací soud při svém rozhodování dostatečně důsledně neřídil, když pouze na základě důkazů provedených před soudem I. stupně sám diametrálně odlišně tyto důkazy hodnotil, vyslovil pochybnosti o věrohodnosti výpovědi poškozeného a dospěl tak k úplně jinému skutkovému zjištění. Odvolací soud tím kromě jiného popřel smysl zásad bezprostřednosti a ústnosti v soudním řízení. Jeho závěry, podle názoru Nejvyššího soudu, trpí i značnými logickými rozpory. V podstatě se přiklonil k obhajobě obviněného podle které je obětí msty ze strany poškozeného. Úplně pominul např. fakt, že iniciátorem trestního stíhání obviněného nebyl poškozený, ten totiž věc policejním orgánům neoznamoval, ale iniciátorem oznámení byl svědek F. M. Z jeho podnětu se věc začala vyšetřovat. Tento svědek se o události dověděl od poškozeného, který v té době bydlel v přístavku jeho rodinného domu. V kritický den se v pozdních nočních hodinách vrátil a viděl na dvoře dýmající zařízení, zabitého psa a vyražené dveře do přístavku poškozeného. Dále rozsudek odvolacího soudu pomíjí prostý a nezvratný fakt, plynoucí, jak sám uvádí, z protokolu o ohledání místa činu a fotodokumentace, že ke spálení zařízení přístavku poškozeného, vyražení dveří do přístavku a zabití psa poškozeného v kritický den skutečně došlo. Na tom nic nemění fakt, že sousedé tvrdí, že si žádného ohně večer nevšimli. Je zřejmé, že někdo musel dveře do přístavku, v němž poškozený bydlel vyrazit, zařízení zapálit a psa zabít. Představa, že by to, hnán touhou po pomstě, vše způsobil poškozený nemá v dosud provedených důkazech oporu.

Nejvyšší soud se plně ztotožňuje s argumentací stížnosti pro porušení zákona, podle které soud II. stupně v odvolacím řízení nepřipustně zasáhl do zásady volného hodnocení důkazů soudem I. stupně a nahradil jeho hodnocení důkazů svým vlastním hodnocením, z něhož vyvodil diametrálně odlišné

závěry. Rovněž je na místě výtky, že nemohl postupovat podle § 258 odst. 1 písm. d) tr. ř. a rozhodnout o zrušení rozsudku soudu I. stupně, aniž by nezbytné důkazy předtím zopakoval, popřípadě doplnil dokazování dalšími důkazy v řízení před odvolacím soudem. Současně by však byl povinen za této situace respektovat meze ustanovení § 263 odst. 6 tr. ř.

Další pochybení, jehož se odvolací soud dopustil je, že při zproštění obvinění postupoval podle § 226 písm. a) tr. ř., i když současně dospěl k závěru, že skutek, pro který byl obviněný stíhán se stal. Za této situace měl tedy postupovat podle § 226 písm. c) tr. ř.

Vycházejí z těchto úvah, dospěl Nejvyšší soud k závěru, že pravomocným rozsudkem Krajského soudu v Ostravě, pobočka v Olomouci, ze dne 24. 1. 2000, sp. zn. 2 To 1291/99 a v řízení, jež mu předcházelo, byl porušen zákon v ustanoveních § 258 odst. 1 písm. d), § 259 odst. 3 a § 226 písm. a) tr. ř. ve prospěch obviněného A. D. Za splnění podmínek § 272 tr. ř. napadený rozsudek zrušil a zrušil rovněž všechna další rozhodnutí, na zrušený rozsudek obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Krajskému soudu v Ostravě, pobočka v Olomouci, přikázal, aby věc znovu projednal a rozhodl.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Oběť trestného činu](#)
- [Dohoda o vině a trestu](#)
- [Zajištění nároku poškozeného](#)
- [Práva obviněného \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Vydání příkazu k dodání do výkonu trestu](#)
- [Neoprávněná činnost pro cizí moc](#)
- [Kvalifikace skutku](#)
- [Odnětí věci rozhodujícímu soudci \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Náhradní trest](#)
- [Výkon trestu](#)
- [Účinné vyšetřování \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)